

ภูมิอากาศจังหวัดนครพนม

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครพนมตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 140 เมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 5,512.668 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,445,414.32 ไร่ และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 740 กิโลเมตร ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดบึงกาฬ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดมุกดาหาร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสกลนคร

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดนครพนม ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม โดยมีที่ราบสูงและภูเขาอยู่บ้างและมีแม่น้ำสายสั้นๆ เป็นสาขาย่อยแยกจากแม่น้ำโขงมาหล่อเลี้ยงความอุดมสมบูรณ์ภายในพื้นที่ ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดมีแม่น้ำโขงไหลผ่าน โดยด้านตะวันออกของจังหวัดมีแม่น้ำโขงทอดยาวกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับลาว จังหวัดนครพนมจึงนับว่าเป็นจังหวัดที่มีแหล่งน้ำที่สมบูรณ์มากจังหวัดหนึ่ง

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดนครพนม ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล ซึ่ง 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทยตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้จังหวัดอุบลราชธานีมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดนครพนม พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวันและเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นที่มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับในช่วงดังกล่าวร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือน

พฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ให้มีฝนตกชุกแล้วยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

อุณหภูมิ

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครพนมส่วนใหญ่เป็นที่ราบ โดยมีที่ราบสูงและภูเขาอยู่บ้าง ทำให้อากาศไม่ร้อนอบอ้าวมากนักในช่วงฤดูร้อน ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศค่อนข้างหนาวเย็น โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 26.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 21.8 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31.8 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ซึ่งเคยวัดอุณหภูมิสูงที่สุดได้ 42.1 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2558 (สถานีตรวจอากาศนครพนม) ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนมกราคมวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 1.7 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 25 และ 26 ธันวาคม 2542 (สถานีตรวจอากาศเกษตรนครพนม)

ฝน

ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดนครพนม อยู่ระหว่าง 1600-2400 มิลลิเมตร โดยเฉพาะพื้นที่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดบริเวณอำเภอเมืองและอำเภอท่าอุเทนเป็นบริเวณที่มีปริมาณฝนมากกว่า 2000 มิลลิเมตร ส่วนพื้นที่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดเป็นบริเวณที่มีฝนน้อย ปริมาณฝนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 2000 มิลลิเมตร สำหรับปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดนครพนม 2346.8 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 140.3 วัน โดยเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี ปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชั่วโมงวัดได้ 459.2 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2505

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านหรือเข้าสู่จังหวัดนครพนม มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก โดยเคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนาม กัมพูชาและลาวก่อนจะเข้าสู่ประเทศไทย ทำให้พายุหมุนเขตร้อนอ่อนกำลังเป็นพายุดีเปรสชันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก แต่ยังคงทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากจนก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ สำหรับช่วงเวลาที่พายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวผ่านจังหวัดนครพนม เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายนเป็นช่วงที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติในคาบ 66 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2559 พบว่า พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดนครพนมมีทั้งหมด 31 ลูก โดยเคลื่อนเข้ามาขณะที่มีกำลังแรงเป็นพายุโซนร้อน จำนวน 4 ลูก ในเดือนสิงหาคม 1 ลูก (2534) เดือนกันยายน 2 ลูก (2507, 2512) และ เดือนตุลาคม 1 ลูก (2559) นอกจากนั้นเคลื่อนเข้ามาขณะที่มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด จำนวน 27 ลูก โดยเคลื่อนเข้ามา ในเดือนพฤษภาคม 1 ลูก (2532) เดือนมิถุนายน 3 ลูก (2515, 2526, 2527) เดือนกรกฎาคม 1 ลูก (2514) เดือนสิงหาคม 7 ลูก (2501, 2508, 2511, 2513, 2521, 2522, 2536) เดือนกันยายน 10 ลูก (2501, 2508, 2513, 2514, 2516, 2520, 2521, 2523, 2535, 2556) เดือนตุลาคม 4 ลูก (2495, 2507(2), 2528) และ เดือนพฤศจิกายน 1 ลูก (2509)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดนครพนม

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้รวบรวมจากผลการตรวจอากาศของสถานีตรวจอากาศนครพนม (ประมาณละติจูด $17^{\circ} 24'$ เหนือ ลองจิจูด $104^{\circ} 46'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 140 เมตร) ได้ทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่างๆ วันละ 8 เวลา คือ 0100, 0400, 0700, 1000, 1300, 1600, 1900 และ 2200 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติในรอบ 30 ปี ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลต่างๆ ได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีตรวจอากาศนครพนม ตั้งอยู่ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม 48000 โทร. (042) 551002

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 – 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2559

ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มิถุนายน 2560